

TONG yulduzi

O'zbekiston Respublikasi bolalari va o'smirlari gazetasi

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqib boshlagan

2006-yil 9 - 15 - yanvar N:2 (66543)

Muassislar:

O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq Ta'limi Vazirligi,
«KAMOLOT» Yoshlar Ijtimoiy Harakati,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» Hukumatga qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jamg'armasi.

SAHIFALARDA

O'G'IL
BOLALARGA
NIMA SOVG'A
QILAMIZ?

2 - BETDA

MOMIQ
MUSHUGIM
MENING

5 - BETDA

BEHROZAROMU

8 - BETDA

Orzu

CHIN DO'ST QANI?

bu boshqacha-da. Sirdoshing, hamfikir, maslahatdoshing, seni har tomonlama qo'llab-quvvatlovching bu albatta haqiqiy do'stingdir. Uni ko'plar orasidan saralab olish oson ish emas.

Yuratingga yaqin tutgan o'rtog'ing ba'zan chin do'stdek ko'rinadi. Ammo kichik bir do'stlik sinovidayoq ishonchingni so'ndiradi.

Atrofimizda bizga mehribon kishilar ko'p bo'lsa-da, chinakam do'stning o'rni bo'lak. Oqko'ngil, sadoqatli do'stimni xayolan tasavvur qilaman. Bir kun kelib esa xayollarim haqiqatga aylanishiga ishonaman.

Gulshona SHODIYEVA,

Alisher Navoiy nomli Nafis san'at litseyining
6-«A» sinf o'quvchisi.

Yangi yilni kutib oldik hamki «paq-puq»larning yoqimsiz ovozi tinmayapti.

Do'kondan kelayotgandim.
Maktabimizning
yuqori

sinflarida o'qiydigan ikki bola paqildoqni yoqib, uzoqqa otib yuborishdi. U ham borib bog'chadan qaytayotgan onabolaning oyoqlari tagiga tushsa bo'ladimi?! Bexosdan bang'illab ketgan ovozdan cho'chib tushgan qizcha ovozinin boricha yig'lab yubordi. Ranglari quv o'chgan ona kimlaridir qarg'ay-qarg'ay qizchasini tinchlantirishga harakat qilardi. Haligi bolalar esa bir-birlarini turkilab, kula-kula nari ketishdi...

Birovning dilini og'ritib, qarg'ishga qolib, nima foyda topisharkin-a bular? Axir aytishadi-ku, o'rinli qarg'ish egasini topadi, deb.

Meni o'ylantirayotgan shu savollarimni bir necha sinfdoshlarimga berib ko'rgandim, ulardan qanday javob olganimni bilasizmi?

Nima emish, odamning ko'ngli dam olarmish, birovlarning qochganini, ulardan qo'rqanini ko'rish maroqli emish, yana, yangi yilning gashiti ham shundamish.

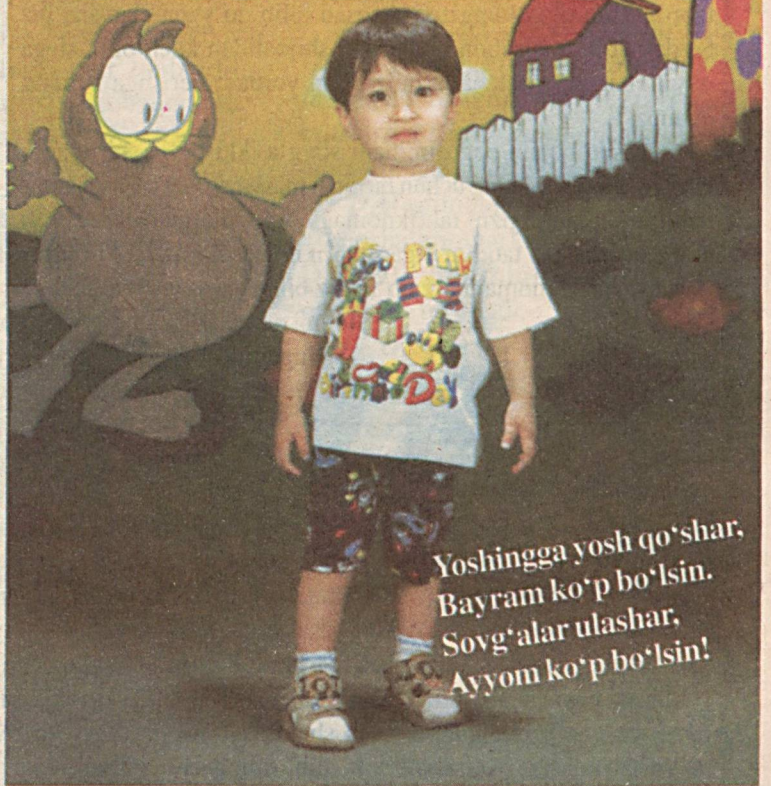
Ayting-ayting, bu gashitning oxiri voy bo'lmasin-da, siz nima dedingiz?

Gulira'no MUSAYEVA,

Poytaxtdagi 186-maktabning 4-«B» sinf o'quvchisi.

BIR YOSHGA ULG'AYDIM

Yoshingga yosh qo'shar,
Bayram ko'p bo'lsin.
Sovg'alar ulashar,
Ayyom ko'p bo'lsin!

Assalomu alaykum, «Tong yulduzi» gazetasining tinib-tinchimas jonkuyar xodimlari! Men har yili o'z qadrdon gazetamga muntazam ravishda obuna bo'laman. Unda chop etilayotgan turli mavzulardagi maqolalar-u, g'oyat qiziqarli hikoyalar, qissa-boshqotirmalarni o'qish jonu-dilim. Eng muhimi, u dilimizga yaqin mavzularni yoritib bormoqda. Ushbu gazeta sabab ko'plab tengdoshlarimizning ijod namunalari bilan tanishdim. Istagim, kelgusida yana davomli hikoyalar-u, tesha tegmagan asarlarni o'qish. Axir o'zbek adabi-

Diqqat, obuna

arzimagan narsalarga pullarini sarflab, oqibatda o'z gazetalariga uch oyga yoki olti oyga obuna bo'lganlar yilning o'rtalariga kelib o'z qadrdonlarini o'qishdan mahrum bo'lib qolishlari hech gap emas ekan. O'tgan yili ayrim o'rtoqlarim shunday holga tushishdi. Keyin obuna bo'laman deb kunlarni paysalga solishdi. Shuning uchun bu yil bu xato takrorlanmasligi uchun aziz tengdoshlar, shoshiling. O'z gazetamizni yil davomida o'qish uchun vaqt bori-da harakatga tushing. Axir asl o'rtoqlar yil yarmida

ASL O'RTOQLAR

Tong yulduzi

bir-birlarini tashlab ketishmaydi. «Tong yulduzi»ning chin do'stiga aylansak arziydi.

Gulhayo SANAQULOVA,

Samarqand viloyati, Oqdaryo tumanidagi 23-o'rta maktabning 9-«V» sinf o'quvchisi.

O'GIL BOLALARGA NIMA SOVG'A QILAMIZ?

Salom, «Tong yulduzi» tahririyatining jonkuyar ijodkorlari!

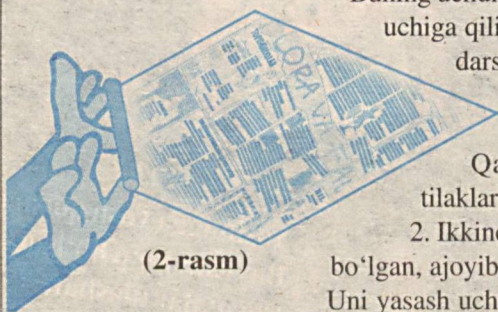
Mana, 14 - yanvarga ham sanoqli kunlar qoldi. Ushbu kun nafaqat vatan tinchligi, ocoyishtaligi yo'lida jon kuydiruvchi, mudofaa qiluvchilar, balki bo'lajak vatan himoyachilari uchun ham sevimli bayram sifatida maktablarda ham keng nishonlanadi. Jumladan, biz ham sinfimizdagi qizlar bilan kengashib, sinfdosh bolalar ushbu kun bilan munosib qutlashni rejalashtirdik. Nima deb o'ylaysiz, ularga qanday sovg'a tayyorlasak bo'ladi? Balki o'z qo'limiz bilan biron bir narsa yasasakmikan? Siz nima qilishni maslahat berasiz?

Toshkent shahar, Shayxontohur tumani, 192- maktabning 6- «A» sinf qizlari nomidan Nilufar, Gulmira.

Darhaqiqat, "14- yanvar — Vatan himoyachilari kuni" mamlakatimizda katta shodiyona bilan nishonlanadi. Unda vatan himoyasi yo'lida xizmat qilayotganlarga alohida hurmat ko'rsatiladi. Bu bayramni maktablarda ham nishonlanishi va bo'lajak vatan himoyachilariga yoshliklaridanoq millat oldidagi burchlarini o'rgatib borilishi quvonarli holdir. Jumladan, siz buni munosib o'tkazish maqsadida sinfingizdagi o'g'lonlarni tabriklashni o'z oldingizga maqsad qilib qo'ygan ekansiz, biz Sizdek aqlli, mehribon qizlarning shijoatidan kuch olib, sizga quyida kichik maslahatlarimiz bilan yordam berishga harakat qilamiz.

1. Inson uchun eng qimmatli sovg'a ikki og'iz shirin so'z ekani ma'lum. Shuning uchun birinchi maslahatimiz o'zingizning eng iliqliklaringizni tabriknomaga bitib, ularga hadya eting. Ishonamizki, siz taqdim etgan tabriknoma ular uchun bir umrlik unutilmas esdalik bo'lib qoladi. Ayniqsa, tabriknomani o'z qo'lingiz bilan yasasangiz albatta.

Buning uchun bitta albom varoq olasiz va uzunasi bo'ylab, uchlarini uchiga qilib teng ikkiga buklaysiz. Ustki (1-rasm) qismiga rasm darsligidan ustozingiz o'rgatganidek vatanimiz ramzlari bo'lmish bayroq hamda gerbimizni chiroyli qilib chizasiz va chiroyli, yorqin ranglarda bo'yaysiz. Qarabsizki, tabriknoma tayyor. Faqatgina ichiga tilaklaringizni yozish qoladi, xolos.

(2-rasm)

2. Ikkinchi variant, bu o'z qo'lingiz bilan yasashingiz mumkin bo'lgan, ajoyib, surat chetiga ishlanadigan ramka.

Uni yasash uchun sizdan sanasi o'tgan gazeta, jurnallar, PVA yelimi, qaychi hamda surat va biroz ijodiy mahoratingiz talab qilinadi.

Jurnal yoki gazeta varog'ining istalgan bir burchagidan unga diagonal asosda tutashuvchi burchak tamonga qarab ingichka naycha shaklida o'raysiz. (2-rasm) Ana shunday "naycha"lardan 8 ta tayyorlab olasiz. So'ng, suratni olib, uning chetiga quyidagi tartibda joylab chiqasiz. (3-rasm) "Naycha"larning qo'yilish shakli yuqorida talab qilinganidek o'z mahoratingizga bog'liq, ammo ularning qo'yilish tartibi faqatgina ko'rsatmadagi tartibda bo'lishi lozim.

Mana sizga ham esdalik o'rniga, ham qadrli sovg'a o'rniga o'tuvshi hadya. Yuqorida keltirilgan maslahatlardan qanday foydalana olish esa o'z qo'lingizda. Sizni yana qanday savollar qiziqiryapti yoki ko'proq nimalar haqida maslahat berishimizni xohlaysiz?

Bu haqda javob yozing@yahoo.com elektron manziliga jo'nating.

(3-rasm)

Tengdoshingiz
Muhiddin ALIMBOYEV.

BAYRAM MUBORAK!

Vatanimiz tinch, hayotimiz osuda. Shuning uchun ham yurtimizda bayramlar ko'p. Oppoq qish kunlarida yana bir bayram, ya'ni, Vatan himoyachilari kunini nishonlaymiz. Ular kecha-yu kunduz ona yurtimizni qo'riqlab, osoyishta kunlarimiz, beg'ubor osmonimizni saqlab turibdilar. Mard va jasur himoyachilarimizni bayramlari bilan tabriklab, ushbu she'rimni ularga bag'ishladim:

VATANIM POSBONLARI

Qurol tushmas qo'lidan,
Qaytmas tinchlik yo'lidan.
Sarf etadi borini,
Kerak bo'lsa jonini,
Vatanim posbonlari.

Tinchligimiz — ular bor,
Qasamyodi dilga yor.
G'ururga to'la qalbi,
El aro baland qadri,
Vatanim posbonlari.

Sergak turar postida,
Goh yomg'ir, qor ostida.
Matonati barqaror,
Olloh bo'lsin madadkor,
Vatanim posbonlari.

Lola TURDIBOYEVA,
Parkent tumani, Shampan qishlog'idagi 18-umumta'lim
maktabining 8-sinf o'quvchisi.

AKAM ARMIYADAN QAYTDI

Ha, Rustambek akam armiyadan qaytdi. Ularning qaytishi hamma-mizga bayram bo'ldi. Oyoqlariga poyonozlar yozdik, boshlaridan sochqilar sochdik. Uyimizdan keldi-ketdi arimay qoldi. Shuning uchun hammani ma'lum kunga chorlab, mahallada osh berdik. Uy to'rida osig'liq turgan, o'zlari tishlab ketgan nonni o'zlari yedilar. Ular ketayotganlarida bo'ylari past edi. Endi esa bo'ylariga bo'y qo'shilib, o'zlari ham kuchli bo'lib ketibdilar. Kiyimlarining yarashib turganini aytmysizmi? Katta bo'lsam, men ham ulardek armiyaga boraman.

Behzod ZIYATOV,

Toshkent shahar, Yunusobod tumanidagi 122-maktabning
8-«B» sinf o'quvchisi.

CHEGARA QO'SHINLARIDA XIZMAT QILAMAN

Vatanimiz mustaqilligi bilan birga qadam tashlayotgan shonli armiyamiz saflari metindek mustahkamdir. Xoh quruqlikda, xoh suyda, xoh samoda bo'lsin, el-yurt osoyishtaligini sergak qo'riqlayotgan yurt posbonlari, jasur akalarimiz bor ekan, onalarning allalari yangrab, bobojonlar va buvijonlarning duolarga ochilgan qo'llari xayr-u baraka keltiraveradi. Bolajonlarning beg'ubor kulgulari tinchligimiz mevasi. Vatan himoyachilari kuni uyimizda qo'shaloq bayram bo'ldi. Sababi, Termiz shahrida o'z askarlik burchini o'tayotgan Abdusalim akamdan maktub oldik. Ular o'z dil-safadagi yigitlar bilan xuddi og'ainidek, ahil-inoq xizmat qilayotganliklarini ta'kidlab, barchamizni bayram bilan qutlabdilar. Ularga havasim keldi. Men ham ulg'aysam, albatta chegara qo'shinlarida xizmat qilaman. To'g'ri, desantchi yoki tankchi bo'lish ham yaxshi. Ammo vatanimiz sarhadlarda sergak turib, yovuz nigohlardan tinchligimiz va osoyishtaligimizni saqlashga nima etsin.

Amiriddin KAMOLOV,
o'quvchi.

SEHRLI BARMOQLAR

Havas

avval bitta chuqur nafas olib, o'sha oltin qoidani takrorlayman. «Bismilloh»ni aytib, qo'limga langarcho'pni ushlayman-da, yugurib chiqib ketaman. Dorda o'zimni yerdagidan kuchli his qilaman. Sharait odamni yaratadi deyishadi-ku...

-Siz shisha siniqlari ustida raqs tushar ekansiz.

Tomoq ustidan nina bilan ip o'tkazar ekansiz. Bu yoqdagi odamga juda g'ayritabiiy ko'rinadi. Ba'zilar «Buko'zboylagichlik» ham deyishadi.

-Mutlaqo. Bularning hammasi-sofsan'at va sportning birlashuvidan hosil bo'lgan harakatlar. Agar inson o'z jismini yaxshi bilsa, u turishicha mo'jiza. Mashq bilan juda ko'p murakkab harakatlarni bajarishga erishsa bo'ladi. Menga ko'zboylagichlikni o'rganishdan ko'ra, dorbozlik mashqlari osonroq.

-Dilnoza, odatda, dorga ko'proq yigitlar chiqadi. Sizga ham bu san'at ota qonidan o'tgan. Ammo dorga chiqib

yurgan qizlarga o'g'il bolalarning fe'l-atvorining nusqi uradi degan gaplarni ham eshitganmiz...

- Men bu fikrga uncha qo'shilmayman. Masalan, o'zim charchagan paytlarimda zardo'zlik bilan shug'ullanaman. Igna, ip ustida ashula aytishni, xayol surishni yaxshi ko'raman. Ayniqsa, baxshi bobolar aytgan xalq termalari-ga ishqibozman. She'r ham mashq qilaman. Dostonlar, ertaklarni o'qishni yaxshi ko'raman.

- Liboslaringiz o'ziga xos ekan. Kim tikadi?

- Onam Ruqiya To'rayeva - chevar. Ko'proq fasonlarni ular tanlaydilar. O'zim ham fikrlarimni aytib turaman.

- Dorbozlik

musobaqalaridan tashqari, fan olimpiadalariga, «Chevar qizlar» deb nomlangan tanlovga qatnashib, g'oliblardan biri bo'lgan ekansiz. Siz o'zingizda: «Men doim birinchi bo'lishim kerak!» degan bir

shuhratparastlikka moyil kayfiyat uyg'onishidan cho'chi-maysizmi?

- Buning nimasi yomon?

- Yaxshiku-ya, faqat qachondir, qaysidir maydonda g'olib bo'lmay qolsangiz... Ruhingiz sinib ketishi mumkin-da.

- To'g'risi, birinchi bo'lish - o'zimga juda yoqadi. Odamlarni hayratga solgim, o'zimga muhabbat uyg'otgim keladi. Bilmadim, agar... yengilsam... qanday kayfiyatga tushishimni bilmayman... faqat men juda kichkinaligimdan dor o'ynayman. Balki, yengilsam ham hech gap bo'lmas.

- Mayli, siz aytganicha bo'lsin. Doim g'olib bo'ling! Sinfdoshlaringiz, tengdoshlaringiz bilan munosabatingiz qanday? Ularning davralariga aralashasizmi?

- Hammasi bilan inoqman. Tomoshalarimga kelishadi. «Dilnoz, Dilnoz!» deb olqishlab, qo'llab-quvvatlab turishadi.

- Oilada 6 nafar farzand ekansizlar. Oralaringiz yaqin. Bahslar, urush-janjalga aylanadimi?

- Bo'lib turadi. Biz hammamiz san'atga qiziqamiz. Mashq qilamiz. Shuning uchun ortiqcha janjalga vaqtimiz yo'q.

- Dilnoza, maktabdagi ustozlaringiz haqida bir narsa demoqchimisiz?

- Birinchi sinfdan shu kungacha o'nlab ustozlar qo'lida ta'lim oldim. Biridan nimani aytish, ikkinchisidan nimani aytmalikni o'rgandim. Biz kim bo'lsak ham ustozlar doim ustoz. Ular hech qachon boshqa odamga aylanib qolishmaydi.

- Dilnoza, siz bilan tanishish menga juda yoqdi.

- Rahmat!

Qutlibeka RAHIMBOYEVA suhbatlashdi.

Dilnoza Xoliyorova. Qashqadaryo viloyati, Qamashi tumanidagi B. Chorshanbiyev nomli o'rta maktabning 10-sinf o'quvchisi.

-Dilnoza, sizni ko'rib, qahramon shoirimiz Abdulla Oripovning:

Ko'zlarini yumib arqon ustida Kiprikdagi yoshda turibdi darboz... degan satrlari esga keldi. Dor ustiga chiqayotganingizda o'zingizni qanday his qilaisiz?

- Dorbozlikning eng birinchi o'zlashtiriladigan qoidasi - qo'rquvni unut, sen juda uddaburonsan, epchilsan. Shuning uchun dorga ko'tarilishdan

BILAG'ON BOLALAR DIQQATIGA!

Siz gazetamiz sahifalarida uchraydigan xatolarni albatta topib, bizga ma'lum qiling. Chunki atayin bilag'on va topag'onligingizni sinash maqsadida harflar tushirib qoldiriladi yoki qo'shib yoziladi. Tinish belgilari o'z o'rni ishlatilmaydi.

Maqsadimiz: Bilimli bo'ling, chunki osmonni yulduzlar yerni esa bilimlilar bezar.

Bir maktabdan qo'sh maktub

OLIMPIADA G'OLIBLARI

Qashqadaryo viloyati, Kitob tumanidagi Oybek nomli 25-umumta'lim maktabimizda 1000 dan ortiq o'quvchi tahsil olmoqda. Ularga 80 nafarga yaqin malakali o'qituvchilar qunt bilan saboq berishadi. Davlat tomonidan to'liq ta'mirlangan ta'lim maskanimizda bolajonlar uchun barcha sharoitlar muhayyo. Bu yerda iqtidorli o'quvchilar ko'pchilikni tashkil qiladi. Maktabimiz direktori Yashin aka Toshevning boy tajribasi, o'quvchilarning bilim va tarbiyasiga katta e'tibor qaratgani bois iqtidorli o'quvchilar ko'pchilikni tashkil qiladi. Ular turli tanlovlar va bellashuvlarning g'oliblaridir. Yaqinda tuman tayanch maktablari o'quvchilari o'rtasida bo'lib o'tgan fan olimpiadasida maktabimizning 26 nafar o'quvchining

I- va II- o'rinlarni egallashdi. Ruslan Ibodov, Nigora Kamolova, Mansur Sharopov, Nodira Mo'minova, Jamshid Shodiyorov kabi o'quvchilarning erishgan yutuqlari barchamizni quvontirdi. Biz ham ularga o'xshashga intilamiz.

O'g'iloy AYBASHOVA, 7-«A» sinf o'quvchisi.

MENING SEVIMLI FANIM...

Men zoologiya fanini juda yaxshi ko'raman. Hayvonlarning tuzilishi, ularning qanday hayot kechirishi, ko'payishi, o'z-o'zini himoya qilishi barcha-barchasi xuddi mo'jizaga o'xshaydi. Zoologiya fanining ipidan-ignasigacha tushuntirishga intilayotgan muallimimiz Muhabbat opa Toshtemirovaning qiziqarli saboqlari davom etaversa-yu, qo'ng'iroq chalinmasa. Turli ko'rgazmali jihozlar, tajriba asboblari asosida o'tilayotgan bugungi darsimiz kechagisidan mutlaqo farq qiladi. Hayvonlarning tabiatda, hayotimizda qanchalik muhim ahamiyat kasb etishini yaxshi bilib oldik. Maktabni tugatganimdan so'ng, Muhabbat opam kabi zoologiya fani o'qituvchisi bo'lmoqchiman. Teran fikrli, zukko ustozimga o'xshasam deyman.

Umida ASHUROVA, 7-sinf o'quvchisi.

INSON

Senga Oллоh ato etmish jon,
Mehnat qilib topding sharaf-shon.
Rizqing ulug' halollikka kon,
Shuning uchun ulug'san, inson.

G'aflat bosgan onlardan yiroq,
Yurtdan ayro chekmading firoq.
Ogohliklar qalbingda so'roq,
Shuning uchun ulug'san, inson.

Sahovatda tengging topilmas,
Dasturxonning elga yopilmas.
Imoning but afsuslar tilmas,
Shuning uchun buyuksan, inson.

Sanobar ABDULLAYEVA, To'rtko'l shahridagi Muhammad Yusuf nomli Akademik litsey talabasi.

BUGUNGI GAZETXON - ERTANGI KITOBXON!

Bu yil samarqandlik o'quvchilar «Tong yulduzi»ga obuna borasida respublikamizda birinchi o'rinni egalladilar. Bunda bilimga changoq bolajonlarning ham, ularning ustozlari-yu ota-onalarining ham xizmatlari tahsinga sazovordir. Shuning uchun ham ushbu sahifamizni samarqandlik tengdoshlaringizga bag'ishladik. Ularning o'zlari gazetamizni o'qiganlari bois, bizga yozadigan xatlari ham boshqalarnikiga qaraganda ko'proq-da.

Istagimiz, bu yozishmalar oqimi yil bo'yi tugamasin. Xorazm, Andijon, toshkentlik tengdoshlariga ham ularning chin gazetxon ekanliklari yuqsin.

Axir bugungi gazetxon ertangi kitobxondir. Kitobxonlardan esa aslo yomonlik chiqmaydi.

TOPIB YOZA OLGAN KISHI

Yoshligimdan she'rlar mashq qilaman. Ularning tinglovchilari ham, baholovchilari ham sinfdosh do'stlarim va ustozlarimdir. She'r shunchaki yozilmaydi. U yurakni junbushga keltirib, nozik his-tuyg'ulardan yaraladi. Mening yoshimda hamma she'r yozishi tabiiy. Dadajonimning aytishlaricha, topib yoza olgan kishigina ijodda omadga erishar ekan. Buning uchun hozirdanoq harakat qilib, o'qib, o'rganayapman. Bugun «Buvijon» deb atalgan ilk she'rimni tengdoshlarim hukmiga havola etmoqchiman.

BUVIJON

Buvijonim mehribon,
So'zlaydilar muloyim.
Har ishda chaqqon bo'lsam,
Erkalaydilar doim.

Kelsalar peshvoz chiqib,
Salom berib, chopamiz.
Issiqqina bag'ridan,
Barchamiz joy topamiz.

Mahliyo ZUHULLAYEVA,

Kattaqo'rg'on tumanidagi Abu Rayhon Beruniy nomli 33-umumiy o'rta ta'lim maktabining 7-«V» sinf o'quvchisi.

SUG'URTA NIMA O'ZI?

O'tgan yili yanvar oyida maktabimizga Paxtachi tuman «Uzagrosug'urta» kompaniyasi boshlig'i Orzu aka Saidov keldilar. Ular bizlar bilan suhbatlashib, sug'urta so'zining ma'nosini tushuntirdilar. Sugurta nafaqat bizni, balki mamlakatimiz tinch-totuvligini ham ta'minlab turarkan. Axir odamlar sog' bo'lsa, yurtimizga to'y-tantanalar yarashadi-da. Orzu aka sug'urtaning o'quvchilar hayotidagi ahamiyati to'g'risida ham gapirib bergach, bizlar sinfdoshlarimiz bilan kelishib, sug'urta badalini to'ladi va a'zo bo'ldik. Chunki hamma ham baxtsiz hodisalardan himoyalaniшни o'ylaydi-da.

Hayotda nimalar bo'lmaydi deysiz. 2005-yil fevral oyida oila a'zolarimizdan to'rt nafari bug'doydan zaharlanib, shifoxonaga tushdik. Qalbi daryo shifokorlar yordamida sog' ayib, oilamiz-bag'riga qaytdik. Tuman «Uzagrosug'urta» kompaniyasi esa menga yordam tariqasida 20.000 so'm pul ajratdi.

Hurmatli tengdoshlar, sizlar ham sug'urta badalini to'lab a'zo bo'lishingizni maslahat beraman. Rahmat senga «Uzagrosug'urta»!

Jo'rabek KOMILOV,

Samarqand viloyati, Paxtachi tumani,
8-o'rta maktabning 8-sinf o'quvchisi.

HAJIRIYAT TO'NG YULDUZI

Qalam qachon mo'jiza ko'rsatadi? Albatta yaxshi musavvir qo'lida-da! Mana shu qalamni qachon va qayerda ishlatishni ham bilish kerak.

Mo'yqalam orqali ajoyib suratlar chizib, kelajakda rassom bo'lish orzusida yurgan tengdoshingiz Sitora Sultonova chizgan suratlar bugungi rasmlar ko'rgazmasini egalladi. Sitora Samarqand shahridagi 24-maktabning suratlar va

— Mening ham buvajonim yoshlar murabbiysi», rassom buvajonimdan ko'p narsani faxr bilan.

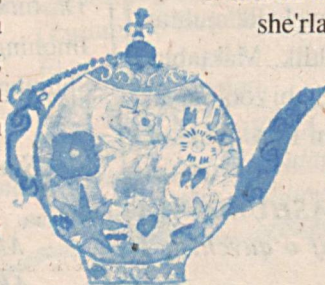
Biz ham kelajakda o'zing bo'lishingni tilab qolamiz.

5-sinfida a'lo baholarga o'qish bilan birga ajoyib she'rlar muallifi hamdir.

birinchi ustozim ham, tanqidchim — «O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan Namoz Sultonovdirlar. Men o'rgandim, — deydi Sitora

orzu qilgan soha sardori

Sizga kulib turgan tengdoshingiz Zafarjon Sultonov Samarqand shahridagi 24-o'rta maktabning 5-«J» sinfida o'qiydi. U «Tong yulduzi»m mening eng yaqin maslahatchim — deydi.

KITOB O'QING

Nutqimizning ravonligi, tez fikrlashimiz albatta ko'p o'qishimizda. Donolarimiz aytganidek, dunyoni bilimlilar asraydi. Tengdoshlarimizga ham o'z navbatida ko'p kitob mutolaa qilib borsangiz aslo yutqazmaysiz deyishadi Shalola va Farangiz ESHBOYEVA. Ular Kattaqo'rg'on tumanidagi Nodirabegim nomli 6- o'rta maktabning 8- va 5- sinf o'quvchilari.

Ha, bu opa-singillar «a'lo» va «yaxshi» baholarga o'qishlari bilan birga o'z sinflarining faxri hisoblanisharkan. Ularning deyarli bo'sh vaqtlari yo'q. Hali adabiyot to'garagiga, hali musiqa maktabiga, bu yoqda uy yumushlari, dars tayyorlash. Hammasiga ulgurishadi. Chunki ular o'zaro juda ahil. Doimo bir-birini qo'llab-quvvatlashadi. Dutorda «Tanovor», «Rohat», «Dutorim» kabi kuylarni maroq bilan ijro etayotgan opa-singillar binoyidek she'rlar ham yozisharkan.

QISH

Qish kelganda o'lkamga,
Oppoq gilam to'shalar.
Daraxtlar dam olishar,
Qor qo'ynida go'shalar.
Qish kelganda bolalar,
Chang'i uchib yayrashar.

OYIJONIM

Men uchun eng mehribon,
Oyijon, yagonasiz.
Bag'ishlab jonimga jon,
So'zlari durdonasiz.

Shishadek yaxmalakda,
Kim o'zarga quvnashar.
Erta tongda hammayoq,
To'ladi qor parchaga.
Qiyqirishar bolalar,
Qish yoqadi barchaga.
Farangiz ESHBOYEVA.

Gar yiroqqa ketsangiz,
Darrov qo'msab qolaman.
Bo'ling hamisha omon,
Siz-la orom olaman.
Shalola ESHBOYEVA.

TISHSIZLARNI KO'RMAGANMISIZ?

Bir kuni dugonam Komila uyimizga xafa bo'lib keldi. Sababini so'rasam: -Erta opamning to'ylari. Sartaroshxonaga borsam, sochimni o'zim xohlagandek kesishmadi. Juda xunuk qilib qo'yishibdi, - dedi sochlarini ko'rsatib.

- Ey, shunga ham xafa bo'lasanmi, odamlar bunga e'tibor ham berishmaydi, - dedim. Uning esa kayfiyati ko'tarilmadi. Men uni kuldirish uchun old tomondagi tishlarimni qora rangga bo'yab oldim. Tabiiyki, kulganimda xuddi tishi tushib qolgan odamdek ko'rindim.

- O'zing to'yga shunday bora olarmiding? -dedi hiqillab Komila.

- Albatta, mana ko'rasan. Opangning to'yiga xuddi shunday boraman, - dedim yana irshayib. Buni ko'rgan Komila kulib yubordi. Xullas, biz kutgan kun keldi. Komila bilan avtobusga chiqqanimizda, qo'shni xotinlar bir-bir qarab qo'yishdi. Tishsizlarni ko'rmaganmi bular? Bunga sari Komila ikkimizning kulgimiz qistar, ayniqsa, men «jozibali tabassumim» bilan hammani lol qoldirardim. To'yxonaga kelganimizda tumonat odamni ko'rib, shoshib qoldim. Biz eng to'rga o'tirib olib, o'zimizdan-o'zimiz kulaverdik. Hamma biz tomonga o'g'rincha qarab qo'yar, ayniqsa, tishi yo'q og'zimning tanobi sira tortilmadi. To'y yakunida kuyov tarafdan bir bolakay biz tomonga

yugurib keldi-da, mening qo'llarimga kichkinagina qog'oz tutqazib ketdi. Unga e'tibor bermadim va Komilaning cho'ntagiga solib qo'ydim. To'y tugagach, hammamiz uy-uyimizga tarqalayotganimizda Komilaga:

- Ko'rdingmi, odamning ko'rinishiga hamma ham e'tibor beravermaydi, - dedim. Ammo eng qizig'i oldinda ekan. Bir kuni Komila maktabga kelib, kulakula qo'limga qog'ozcha tutqazdi. Shundagina to'ydagi qog'oz esimga tushib, uni ochib o'qidim. Unda telefon raqamlari bilan birga quyidagi so'zlar bor edi: «Akmal. 4-poliklinikada tish shifokori bo'lib ishlayman».

Feruza QAHRAMON
qizi, Toshkent viloyati,
Yuqori Chirchiq tumani.

MOMIQ MUSHUGIM MENING

Biz yangi hovli olib, ko'chib keldik. Yangi hovlimiz chiroyli, manzarali daraxtlari ham ko'p edi. Sovuq kunlar tusha boshlagani uchun uyni tezroq ta'mirdan chiqarish uchun eski omborxonani buzishga to'g'ri keldi. Uni ichidagi narsalarni olib chiqishga kirsak, u yerda bir nechta mushuk bolalariga ko'zimiz tushdi. Ular juda ham mitti va chiroyli edi. Men ularning bittasini boqib olaman, deb oyijonimga rosa yalindim. Ammo ular azaldan mushuklarni yoqtirmaganliklari sababli gapimga quloq ham solmadilar. Ammo men ularning bittasini xonamga pinhona olib kirib, sut berib boqa boshladim.

Lekin mushuk bolasi menga bo'y-harakat qilsam, sezib qolgan yovvoyi murtta katta yoki ukangni tishlab olishi Uy mushuklari bo'ladi, kel, senga uy mushugi dedilar. Xullas, men yovvoyi mushuk

bolasini qo'yib yubordim. Yakshanba kuni esa oyijonim bergan va'dalarining ustidan chiqib, menga chiroylikkina mushuk olib keldilar. Uning yunglari oppoq va momiqdek edi. Shuning uchun ham men uni Momiq deb atay boshladim. Oradan kunlar o'tdi. Momiqvov katta bo'la boshladi. U nuqul yovvoyi mushuklar bilan chiqishmas, bir-birlarini ko'risha, yumdalashga kirishishar edi. Shunday kunlarning birida Momiqvovning katta mushuk bilan ayovsiz olishayotganini ko'rib qolgan ukam chinqirib yig'lab yubordi. Shundan keyin oyim Momiqni ham hovlidan chiqarib yubor, deb turib oldilar. Men oyijonimga harchand yalinmay, hecham unamadilar. Ammo bir kuni Momiqni hurpayib ukamga pishillayotganini ko'rib qoldim. Ukam unga qo'rqinch bilan qarab turar, Momiq esa pishillab unga yaqinlashayotgandi. Qo'rqib ketganimdan, dadamni chaqirdim. Dadajonim ukamni ko'tarib olishlari bilan, u turgan yerga chippa yopishgan Momiq yam-yashil chayonni dumidan tishlab olganini ko'rib qoldim. Gap nimadaligini tushungan dadam: Momiqvovning ukangni qutqarib oldi. Sal bo'lmasa «oti yo'q»ni ukang bosar, u esa ukangni zaharlashi tayin edi, dedilar. Shu-shu bo'ldi-yu, Momiqvov uyimizda qoldi. Endi u yovvoyi mushuklar bilan olishsa ham, oyijonimning g'ashiga tegsa ham, hech kim uni haydamaydi. Chunki u ukamning haloskori edi-da.

Anora SOBITOVA,
Qashqadaryo viloyati,
Chiyali qishlog'i.

BILASIZMI?

Mexikoning «Milenio» gazetasida yozilishicha, nordonroq ichimlik ichilgandan keyin yoki nordon narcha yeyilgach tishlarni tozalash yaramaydi. Germaniyaning Gyttingen Universiteti olimlarining tadqiqotiga ko'ra, nordon mahsulotlar tish emalini vaqtincha yumshatib qo'yarkan. Shuning uchun ham nordon narsa yeyilgach, tishlaringizni bir necha daqiqa o'tgandan keyin tozalang. Aks holda tish emali yeyilib, tishingiz og'rib qolishi hech gapmas.

... Yarim tun. Shamolning guvillashi-yu, eshikning taraqlashidan uyg'onib ketdim. Eshikning ilgagi chiqib ketdi chamasi, shuning uchun ham shamolda u yoqdan-bu yoqqa g'iyqillab ochilib-yopildirdi. U g'ashimga tegavergach, qulflab qo'yish uchun o'rnimdan turdim va chiroqni yoqmoqchi bo'ldim. Aksiga olib, chiroq o'chib qolgan ekan. Endi bir amallab shamni topishim kerak edi. Endi qadam qo'yimoqchi bo'lsam, oyog'im bir nimaga urilib ketdi. Vahimada yuragim qinidan chiqay dedi. Eshikni ochib, tashqariga chiqdim. Tashqaridagi eshikni qulflagach, hovliga razm soldim. Oshxonamiz qorong'ida qo'rqinchli ko'rinarikan. Shu payt qayerdandir chigirtkaning chirillagan ovozi keldi. O'zimcha uning chirillashiga quloq solib, xayolga cho'mib ketdim. Shu payt ko'kka parvoz eta boshladim. Mazza qilib endi o'rmonzorning ustidan uchayotsam, birdan kimdir oyog'imdan tortib yubordi. Pastga qarasam, bir qo'rqinchli maxluq ortimdan uchib kelardi. Uning tishlari kattaligidan og'ziga sig'may ketgandi. Ko'zlari katta-katta qizil rangda edi. Butun tanasi qop-qora tuk bilan qoplangan bu maxluqotni odam nafaqat tushida, balki o'ngida ko'rsa ham aqldan ozishi hech gapmas edi. Oh, qanday kunlarga qoldim-a, yarim kechada xayol surishga balo bormidi, deb o'yladim ichimda. Baqiray desam, junli qo'llari bilan og'zimni yopib olgan, qo'llarimdan ushlab, qayergadir tortqildirdi. U meni sudrab-sudrab bir xonaga olib kirdi. Bu xona o'zimizning o'xshash, faqat jihozlari boshqacharoq, kattakon oyna ham bor edi. Oynaning oldiga borib, u yerda chiroyli taroq ko'rib qoldim va unda sochlarimni taramoqchi bo'ldim. Shuncha tarasam ham, sochlarim hurpayib, xunuklasha bordi. Shu payt taroq qo'llarimdan tushib ketdi va pastga egilib, uni oldim-u qaytadan oynaga qaradim. Endi u yerda men emas, boyagi maxluq so'laklarini oqizib menga baqrayib turardi. Oyijon, oyijon, deb baqira boshladim. Maxluq esa menga tobora yaqinlashar, men ko'zgu yonida xuddi himoyasiz odamdek qotib qolgan edim. Shu payt oyijonimning menga qo'rqsang, kalima keltir, degan gaplari yodimga tushib qoldi. Tutila-tutila «Bismillo» deb yubordim. Birdan hammayoq alg'ov-dalg'ov bo'lib, ko'zlarim ochilib ketdi. Qarasam, xonamda yotgan ekanman. Tashqarida esa shamol ermak qilib qulflanmagan eshikni u yoqdan-bu yoqqa taqillatardi...

Dildora MAHKAMOVA,
Toshkent shahri, Chilonzor tumanidagi
162-o'rta maktabning 9-«D» sinf o'quvchisi.

HAMMAMIZ UY-UYIMIZGA TARQALAYOTGANIMIZDA KOMILAGA:

Dilnavoz tabiatan og'ir va bosiq qiz. Lekin juda ham qo'rqoq. O'zicha vahimali allanarsalarni xayolan to'qib yuradi. Keyin o'zi to'qigan o'sha dahshatli narsalardan o'zi qo'rqib yuradi.

Shunday kunlarning birida Dilnavoz chanqab qoldi. Tun yarmidan oshgani uchun opasini uyg'otdi, ammo opasi ham darrov tura qolmadi. Oxiri Dilnavoz qo'rquvni yengib, oshxonaga ketdi. U yerga borib, chiroqni yoqmoqchi bo'ldi, ammo aksiga olib chiroq ham o'chgandi. U asta - sekin borib, sham olib yoqdi va oshxona tomon yura boshladi.

Oshxonaning eshigi zarb bilan urilganda ichkaridan qulflanib qoldirdi. Dilnavoz ham ichkariga kimgach, eshik qulflanib qoldi. Ammo u tezda chiqib ketaman, deb o'yladi va chelakdan suv olmoqchi bo'lib turganida, allanimaning burchakda biqinib turganini ko'rib qoldi.

Shamning yorug'ida uning ko'zlari yaltirar, pishillagan ovoz chiqarardi. Dilnavoz qo'rqib ketganidan qo'lidagi shamni unga qarab otib, baqira boshladi. Uning baqirganini eshitgan oila a'zolari hovliga yugurib chiqishdi. Dilnavoz dag'-dag' titrar, eshik qulfini topolmay, shoshilganidan paypaslanar edi. Bir amallab eshikni ochgan Dilnavoz onasiga: Ichkarida ajina, ajina, deya boshladi.

Bundan hayron bo'lgan dadasi ichkariga kirib qarasa, burchakda kechagina tug'ilgan buzoqqa qayoqqa yurishini bilmay talmovsirab turardi. U og'ilxo'ndan arqoni yechilib chiqib ketgan va qaytib borolmay, oshxonaga kirganicha shu yerga qamalib qolgan edi.

Kamola ERGASH qizi, Toshkent viloyati,
A. To'laganov nomli 7-maktabning 11-sinf
o'quvchisi.

TUSHDAGI

MAHLUQ

Tengdoshingiz Behruzabonu ABDUNAZAROVA Sobir Rahimov tumanidagi 233-maktabning 3-«B» sinfida a'lo baholarga o'qiydi. Behruza - yangi kun degan ma'noni bildirarkan. Undan, -Bunday chiroyli ismni sizga kim qo'ygan? - deb so'rasam, -Oyijonim, deb javob berdi. Behruza bilan ota-onasi, maktabi, sinfdoshlari haqida miriqib suhbatlashdim. Bu qizaloqning orzulari mo'l, kelajakda televideniye boshlovchisi bo'lmoqchi. Behruza haqida ko'proq bilmogchimisiz? Unda siz ham suhbatimizga qo'shiling.

BEHRUZABONU

Sayyoraxon Halimova esa katta muharrir bo'lib ishlaydilar. Ularning ish joylariga

-Yaxshilik odamlarga, choratrofqa bepisand bo'lmaslik. Adashganlarni to'g'ri yo'lga solish, to'g'riso'zlik, g'irromlik qilmaslik... Umuman, barchaga, olamga yaxshilik qilish.

-Yuqorida to'g'riso'zlik deb aytdingiz. Demak, sizga yolg'onchilar yoqmaydi, o'zingiz hech yolg'on gapirganmisiz?

-Yo'q, aytishadi-ku, boshingga qilich kelsa ham rost gapir, deb. Men hech qachon yolg'on gapirmayman.

-Yolg'onchi bo'lmagan qizning dugonalari ham ko'p bo'lsa kerak?

-Ha, sinfdoshlarimning barchasi bilan ahil-inoqmiz. Ularning orasidan eng yaqin dugonalarim Nilufar va Muxlisa. Fursatdan foydalanib, ularni, maktabimiz o'qituvchilarini yangi yil bilan qutlayman.

-Behruza, suhbatimiz so'nggida tengdoshlaringizga she'rlaringizdan o'qib berasizmi?

-O'lkamizda kumush qish kezib yuribdi. Yaqindagina yangi yilni nishonladik. Bu bayram esa Qorbobo-yu Qorqizlarsiz o'tmaydi. Shuning uchun ham tengdoshlaringizga Qorbobo haqida yozgan she'rimni o'qib bermogchiman.

Ozoda TURSUNBOYEVA suhbatlashdi.

QORBOBO

Qorbobojon, Qorbobo,
Xush kelibsiz, jon bobo.
Men bir yoshga ulg'aydim,
Qo'shiq aytib beray yo.
Sovg'angizga mushtoqman,
Qo'shiqchi qizaloqman.
Qordek olam pok bo'lsa,
Qo'shiqqa, kuyga to'lsa.
Shudir sovg'angiz bobo,
Qo'shiq aytib beray yo.
Sovg'angizga mushtoqman,
Qo'shiqchi qizaloqman.

juda ko'p marta borganman. Shuning uchun bo'lsa kerak, shu sohaga ishtiyoqim baland.

-Bo'sh vaqtlaringizda nimalar qilasiz?

-Ko'proq she'r yozaman. Yana kitob o'qishni, rasm chizishni yoqtiraman. Ko'proq go'zal va fusunkor tabiat manzaralarini chizishni yoqtiraman.

-Nimani yaxshi ko'rasiz?

-Yaxshilikni.

-Yaxshilik nima o'zi?

Abdulla Oripovning she'rlari juda yoqadi. Yozgan she'rlarimni esa oyijonim «tekislab» beradilar. Buning ustiga ertaklar va hikoyalar ham yozib turaman. Odam bir joyda qotib qolmasligi kerak. Agar ijod bilan tinmay shug'ullanib tursa, qirralari ochilib boradi.

-Televideniye boshlovchisi bo'laman, dedingiz. Bu kasbga qachondan qiziq boshlagansiz?

-Dadam Olimjon Abdunazarov O'zbekiston televideniyesining musiqa direksiyasida mas'ul kotib bo'lib, oyijonim

-Behruza, qaysi fanlarga qiziqasiz?

-Matematika, rus tili fanlarini juda yaxshi ko'raman. Sinf rahbarimiz Anna Nikolayevna, til bilganlar hech qayerda qoqilmaydi, deyдилar doim. Shuning uchun ham rus tilini, yana ingliz tilini ham puxta o'rganishni istayman.

-She'rlar ham mashq qilib turarkansiz. Qaysi shoirning she'rlarini ko'proq yoqtirasiz?

-Menga Muhammad Yusuf,

Mening oilam. Otam, onam va singlim Farzona.

Xo'jailg'or degan qishloqda Shavkat ismli sho'x, erkatoiy, o'yinqaroq, quloqsiz bir bola yashar ekan. U kun bo'yi televizor qarshidan nari ketmas, uy yumushlarida onasiga ko'maklashmas, hattoki do'kondan non olib kelish uchun ham onasining o'zi borarkan.

-Shavkatjon, mollarga suv berib qo'ygin, ma'rayverib, hammayoqni buzib yubordiku, -der ekan har kuni oyisi.

-Hozir, hozir, oyijon, zo'r kino beryapti, -deya kunni kech qilarkan Shavkat.

Bir kuni onasi holdan toyib, qattiq betob bo'lib qolibdi. Hatto ovqat pishirishga ham holi kelmabdi. Nonushta tayyorlanmagani uchun otasi ham choy ichmay ishga ketibdi. Shavkat ham oshxonaga borib, nima yeyishini bilolmay qaytib kelibdi. Maktabga kiyadigan kiyimlari ham kir-chir bo'lib ketibdi. Hatto darslari ham qilinmagan emish. Chunki unga dars tayyorlashda onasi ko'maklashib yuborar ekan-da.

MENI KECHIRING, OYI!

-Hammasi meni deb bo'ldi, -o'ylabdi Shavkat ko'zlariga

yosh olib, - agar onamga uy yumushlarida biroz bo'lsa-da, ko'maklashib yuborganimda, ular betob bo'lib qolmasdilar...

Onasining yoniga borib, undan kechirim so'rabdi. Mehribon onajonisi uni kechiribdi va boshini mehr bilan silab qo'yibdi.

Shu tariqa Shavkat onasining eng yaqin ko'makchisiga aylanibdi. Ayrim o'rtoqlari kabi, bu o'g'il bolaning ishi,

bunisi qizlarniki, deb ajratib ham o'tirmay, hamma ishni qilib ketaveradigan bo'libdi. Chunki u ota-onasining yakkayu-yagona farzandi, suyangan tog'i ekanligini tushunib yetibdi-da.

Bir bor ekan...

Gulira'no OBIDOVA,

Toshkent shahar, Yunusobod tumanidagi 17 - maktabning 4 - sinf o'quvchisi.

TONG yulduzi

O'zbekiston Respublikasi bolalari va o'smirlarining gazetasi

BOSH MUHARRIR: Umida

ABDUAZIMOVA

TAHRIR HAY'ATI:

Turobjon JO'RAYEV,

Dilbar OLIMJONOVA,

BotirUBAYDULLAYEV,

Jabbor RAZZOQOV,

Anvar ZOKIROV,

Dilmurod RAHMATILLAYEV,

Dilshoda DADAJONOVA,

Sobirjon SHARIPOV,

Feruza JALILOVA

(Bosh muharrir o'rinbosari),

Nurxon NAFASOV,

Ergashvoy SARIQOV.

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida

022-raqam bilan

2003-yil 11-dekabrda

ro'yxatdan o'tgan.

Noshir

«O'zbekiston»

nashriyot-matbaa

ijodiy uyi.

Gazeta

«O'zbekiston»

nashriyot-matbaa

ijodiy uyi

kompyuter bo'limida terib

sahifalandi va

chop etildi.

Gazeta haftaning dushanba

kuni chiqadi.

Hajmi A-3,

2 bosma taboq.

Adadi -58414

Buyurtma N: J 1943

Dizayner va sahifalovchi:

Fazliddin

SHAYADGAROV.

Navbatchi:

Ozoda

TURSUNBOYEVA.

Rassom:

Nodira MIRZAYEVA.

Manzilimiz:

700129,

Toshkent shahri,

Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Obuna indeksi: 198.

e-mail:

tong_yulduzi@rambler.ru

Tel: 144-38-10

144-63-08

Tel./ faks:

(99871) 144-24-45